

boek *Wij zijn bijzonder - misschien zijn wij een wonder* van Ted van Lieshout

leeftijd: bovenbouw

thema: gender en seksuele diversiteit

de groep over gaan praten. Er staan steeds twee gedichten samen genoemd die wat onderwerp betreft op elkaar lijken. Eronder staan suggesties voor een groepsgesprek. In groep 7-8 kunt u ervoor kiezen de vragen (in aangepaste vorm - zie onder aan deze lesbrieff) op het bord te zetten of op een hand-out. De kinderen beantwoorden eerst de vragen individueel, daarna bespreekt u de antwoorden klassikaal.

1 HOBBY'S EN BEROEPEN

Lees *Drie jongetjes* en *Het meisje dat geen poppen wilde*.

Bespreek wat er 'anders' is aan de drie jongetjes: zij willen graag op ballet. *Waarom vinden hun ouders dat niet leuk?* (Ze vinden het gevaarlijk. Ze zijn bang dat de jongens van het balkon of de trap vallen tijdens het oefenen.) *Zou er nog een andere reden zijn?* (Ze vinden het raar omdat ballet iets voor meisjes is. Als de jongetjes voetballen in het plantsoen, vinden de ouders het wel goed.).

Wij zijn bijzonder is een prentenboek met gedichten over 'anders' zijn. Een deel van deze gedichten is goed te gebruiken als uitgangspunt om in de klas te praten over onderwerpen die met gender en seksuele diversiteit te maken hebben.

Begin met een algemeen gesprek over 'anders' zijn. *Op welke manieren kunnen mensen 'anders' zijn?* (Bijvoorbeeld er anders uitzien, andere dingen doen of leuk vinden, als enige ergens goed in zijn.) Zorg dat het gesprek een positief karakter heeft en voorkom dat er waardeoordelen gegeven worden. Benadruk dat het niet gaat over 'raar' of 'stom' zijn, maar over bijzonder zijn: anders dan anders.

Zijn er kinderen die zichzelf wel eens 'anders dan anders' voelen? Dat kan om allerlei redenen zijn. Bijvoorbeeld: een bijzondere hobby hebben die anderen niet begrijpen, een handicap of allergie hebben waardoor je dingen niet kunt of mag die anderen wel kunnen, als enige van de groep een andere huidskleur of een bril hebben. *Hoe is het om op die manier 'anders' te zijn? Is het leuk of niet leuk, word je wel eens gepest of buitengesloten? Of doen mensen juist extra aardig tegen je?* Vertel dat iedereen wel iets heeft waarin hij verschilt van de rest. Het kan ook iets kleins zijn, of iets wat niemand weet.

Vertel dat u met de kinderen een aantal gedichten gaat lezen over 'anders zijn' en dat jullie daar met

Zijn er in de groep jongens die op ballet zitten? En meisjes? Zijn er meisjes die op voetbal zitten? Laat de kinderen vertellen wat ze vinden van 'jongenssporten' en 'meisjessporten'. *Kunnen jongens ook op ballet?* (Het komt niet zo vaak voor, maar het kan natuurlijk wel.) Haal eventueel voorbeelden aan van dansende mannen, bijvoorbeeld uit videoclippen of talentenjachten op tv. *Wat is er 'anders' aan het het meisje dat geen poppen wilde?* (Zij houdt van jongensachtige dingen zoals vechten, voetballen en werken met gereedschap.)

Concludeer dat er bepaalde hobby's en sporten zijn waarvan mensen vinden dat ze meer bij jongens passen of juist bij meisjes. Hetzelfde geldt voor beroepen. Laat de kinderen een voorbeeld bedenken van een 'mannenberoep' en een 'vrouwenberoep'. (Bijvoorbeeld loodgieter, leidster op een kinderdagverblijf). *Hoe zou het komen dat meer mannen of juist vrouwen dit beroep hebben?* (Het komt doordat meer mannen (of vrouwen) goed in dat werk zijn of het leuk vinden om te doen. Maar ook wel doordat iedereen het zo verwacht. Een jongen die graag bij een kinderdagverblijf wil werken, laat zich soms afschrikken doordat anderen het raar vinden en kiest dan toch voor een ander beroep.) *Wat vind je ervan als een vrouw loodgieter is, of als een man bij een kinderdagverblijf werkt?* (Bijvoorbeeld leuk, want het is apart. Of knap dat ze durven te kiezen voor wat ze graag doen, ondanks de vooroordelen.)

2 UITERLIJK EN GEDRAG

Lees *Joris Jan Bas* en *Jan*.

Hoe reageert de vader van Jan als hij zegt dat hij een jurk aan wil? (Hij vindt het raar, hij zegt dat het niet kan.) *Hoe reageert de klas van Joris Jan Bas als hij in een jurk op school komt?* (Eerst pesten ze hem. Maar later vinden ze het juist stoer dat hij anders durft te zijn.) *Wie is gelukkiger, denk je?* (Joris Jan Bas, die doet waar hij zin in heeft.)

Bespreek het verschil tussen Joris Jan Bas en Jan. *Waarom trekt Joris Jan Bas een jurk aan?* (Hij wil graag apart zijn; hij doet één keer een jurk aan en de volgende dag verft hij zijn haren groen.) *Doe jij zelf wel eens iets om een beetje apart te zijn?* (Bijv. bepaalde kleren dragen, stickers op je tas plakken, je haar anders doen.) *Waarom wil Jan een jurk aan?* (Jan voelt zich vanbinnen een meisje. Hij wil niet apart zijn, hij wil echt liever een meisje zijn.) *Zou je zelf wel eens willen dat je anders was dan je bent? Hoe dan?* (Bijvoorbeeld slimmer, mooier, geen bril nodig, beter in sport, beter in rekenen...) *Hoe zou het zijn voor Jan, om zich zo te voelen?* (Raar, moeilijk, hij voelt zich onzeker.) *Hoe zou je zelf reageren als een jongen in meisjeskleren op school komt?* (Bijvoorbeeld ik zou wel een beetje moeten lachen, maar ik zou ook vragen waarom hij het doet.)

3 RELATIES EN GEZIN

Lees *Rosalie* en *Drie mannetjes met hoedjes op*.

Rosalie is een jongensachtig meisje, net als 'het meisje dat geen poppen wilde'. Bij haar thuis is ook iets bijzonders aan de hand. *Wat is dat?* (Rosalie heeft twee moeders). De jongens zeggen dat Rosalies moeders spoken zijn. Rosalie zegt: 'Spoken zijn aardig, ik wil niet dat iemand naar over ze praat.' *Wat wil ze eigenlijk zeggen, denk je?* (Dat het niet raar is om twee moeders te hebben, dat ze haar daar niet mee mogen pesten.)

Zijn er kinderen in de klas bij wie het thuis een beetje 'anders dan anders' is? Dat kan om allerlei redenen zijn. Bijvoorbeeld twee moeders of vaders, inwonende grootouder, pleeggezin, eenoudergezin, heel groot gezin, ouders van verschillende nationaliteiten. Laat kinderen die dat willen er iets over vertellen. Merken ze wel eens dat andere mensen het raar vinden of het niet begrijpen? Concludeer dat er heel veel gezinnen zijn die op de een of andere manier afwijken van het 'standaardplaatje' met vader, moeder en twee of drie kinderen.

De drie mannetjes zitten samen in bad. De moeders klagen, omdat dat je geen hoedje hoort te dragen in bad. Laat de kinderen de foto bekijken. *Zou er nog een andere reden kunnen zijn dat de moeders klagen?* (Het is wel een beetje apart dat drie volwassen mannen samen in bad zitten. Misschien vinden ze dat raar.). *Herkennen jullie iemand op de foto?* (Rechts Gers Pardoel, in het midden Paul de Leeuw.) Vertel dat Paul de Leeuw in het echte leven ook samenwoont met een man. Ze hebben twee kinderen geadopteerd. De kinderen van Paul de Leeuw hebben dus twee vaders, net zoals Rosalie in het vorige gedicht twee moeders heeft. Soms worden mannen verliefd op een man en vrouwen op een vrouw. Dat komt minder vaak voor dan een relatie tussen een man en een vrouw en wordt daarom ook als 'anders dan anders' gezien.

TOT SLOT

Herinner de kinderen nog eens aan de voorbeelden die zijn genoemd van 'anders' zijn. Iedereen heeft wel iets waarin hij 'anders dan anders' is. Je kunt er anders uitzien, andere dingen leuk vinden of een ander soort gezin of thuissituatie hebben dan gebruikelijk is. Vaak hebben verschillen te maken met jongens en meisjes en wat er van hen wordt verwacht. Een jongen op ballet of een meisje dat van voetbal houdt, wordt vaak als 'anders' gezien. Een jongen die een meisjesjurk aantrekt valt meteen op. Dat geldt ook voor volwassenen: mannen met een zogenaamd 'vrouwenberoep' of andersom worden apart gevonden. Of mannen die met een man samenwonen en vrouwen die met een vrouw samenwonen. Soms is het leuk om anders te zijn, omdat het je bijzonder maakt. Het kan ook heel moeilijk zijn, omdat anderen je pesten of buitensluiten, waardoor je je onzeker voelt.

1

- *De drie jongetjes houden van ballet. Waarom vinden hun ouders dat niet leuk? Bedenk twee redenen.*
- *Vind jij dat jongens op ballet kunnen? Leg uit.*
- *Wat is er 'anders' aan het meisje dat geen poppen wilde?*
- *Noem een voorbeeld van een beroep waarin vooral mannen werken.*
- *Hoe zou het komen dat meer mannen dit beroep hebben?*

2

- *Wat doet de vader van Jan als Jan zegt dat hij een jurk aan wil?*
- *Wat doet de klas van Joris Jan Bas als hij in een jurk op school komt?*
- *Waarom trekt Joris Jan Bas een jurk aan?*
- *Waarom wil Jan een jurk aan?*
- *Wat zou jij doen als er een jongen in meisjeskleden op school komt?*

3

- *Wat is er bijzonder bij Rosalie thuis?*
- *Rosalie zegt: 'Spoken zijn aardig, ik wil niet dat iemand naar over ze praat.' Wat wil ze eigenlijk tegen de jongens zeggen, denk je?*
- *Wat vind jij van de foto van de drie mannetjes?*

